

Дирда Адріана Михайлівна

студентка 2-го курсу факультету міжнародно-правових відносин
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Соціальна політика у розвинених країнах з ринковою і соціальною економікою охоплює один з важливих атрибутів – систему загальнообов'язкового соціального страхування, роль та значення, якої є для населення країни є ключовими. Через правові, економічні й соціальні функції соціального страхування опосередковується розподіл фінансових ресурсів серед працівників та членів їх сімей, надається соціальна допомога у випадку настання соціальних ризиків.

В умовах переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки, побудови дійсно демократичної правової держави особливого значення набуває наявність ефективної системи захисту громадян, головною складовою якої є система загальнообов'язкового соціального страхування [1].

Відповідно до статті 46 Конституції України громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом [2].

У літературі можна знайти багато доктринальних визначень поняття «загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Це поняття пов'язується, насамперед, з особливістю матеріального забезпечення страхових соціальних допомог у зв'язку з настанням соціальних страхових випадків, котрі в доктрині права соціального забезпечення дістали назву соціальних ризиків. Наприклад О.В Москаленко зазначає, що це один з найважливіших інститутів соціального забезпечення, завданням якого є підтримання добробуту громадян та їх сімей у визначених законодавством випадках [3, с. 27].

Що ж до його легального закріплення, то воно міститься у статті 1 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». На законодавчому рівні це поняття тлумачиться як система прав, і гарантій, яка передбачає матеріальне забезпечення, страхові виплати та надання соціальних послуг застрахованим особам за рахунок коштів Фонду соціального страхування України [3].

В правовій літературі поняття соціального страхування пов'язується, насамперед, з особливістю матеріального забезпечення страхових соціальних допомог у зв'язку з настанням соціальних страхових випадків, тобто соціальних ризиків.

Основними ознаками загальнообов'язкового державного соціального страхування є те що воно виконує функцію не тільки компенсації соціального ризику, тобто подолання несприятливих наслідків ризикової ситуації, а й її попередження, кошти на видачу допомог утворюються зі страхових внесків, що сплачуються або самими застрахованими, або власниками підприємств, де застраховані працюють [4, с. 14]; автономність – це ознака розвиненого громадянського суспільства, в якому особа є незалежною від держави, а остання виступає як рівноправний соціальний партнер.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування базується на основних принципах. Перший це обов'язковість страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору або контракту. Другий – надання права отримання виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням особам, зайнятим підприємницькою, творчою діяльністю тощо. Третій полягає у обов'язковості фінансування страховими фондами витрат, пов'язаних із наданням матеріального забезпечення та соціальних послуг, в обсягах, передбачених законами з окремих видів загальнообов'язкового соціального страхування. Четвертий зазначає солідарності та субсидування. П'ятий забезпечує реалізацію державних гарантій застрахованими громадянами своїх прав. Шостий, забезпечує рівень життя, не нижчий за прожитковий мінімум, визначений законом, шляхом надання пенсій, інших видів соціальних виплат та допомоги, які є основним джерелом існування. Сьомий передбачає цільове використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування. І останній принцип, зазначає паритетності представників усіх суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування в управлінні ним [5, с. 34].

Отже, можна зазначити, що загальнообов'язкове державне соціальне страхування є системою, яка передбачає матеріальне забезпечення громадян у разі настання страхового випадку. Як і будь-яка система він має свої принципи, на яких базується, на ознаки, які дають зрозуміти його сутність. В Україні кардинально змінюється сутність соціального страхування в контексті загальноприйнятих європейських засад, разом з тим законодавство про загальнообов'язкове державне соціальне страхування потребує постійного вдосконалення

Список використаних джерел

1. Прилипко С.М. Основні принципи соціального забезпечення в умовах соціальної держави та ринкової економіки / С.М. Прилипко // Проблеми законності. – Вип. 60. – Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – 2003. – С. 107-115.
2. Конституція України від 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради. – 1996 р. – № 30. – Ст. 46.

3. Москаленко О.В. Основні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування в умовах ринкової економіки: монографія / О.В. Москаленко. – Х. : Юрайт, 2012. – 400 с.
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р., № 1105-XIV // Відомості Верховної Ради України від 26.11.1999. – 1999 р.. – № 46, ст. 403
5. Догадов В. М. Социальное страхование / В. М. Догадов. – М. Гострудиздат, 1930. – 280 с.
6. Ждан М. Щодо поняття та класифікації принципів права соціального забезпечення в Україні / М. Ждан // Юридична Україна. – 2005. – 1. – С. 33–37.

Ключові слова: страхування, принципи, страхові фонди, забезпечення.
Науковий керівник: к.ю.н., асистент Наньєва М. І.

Женчук Василина-Анастасія Василівна

студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУБ'ЄКТИ ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРИТ І ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

У кожій країні світу є така особлива соціальна група, яка потребує ретельної уваги з боку держави та суспільства-це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування. Актуальність даної теми зумовлена тим,що в Україні значна кількість населення перебуває в складному соціально-економічному становищі, відповідно, відбувається зниження рівня життя та благополучності громадян,девальвація моральних цінностей,загострення проблем стосовно здорового виховання дітей у сім'ях, збільшення дітей-сирит та дітей, позбавлених батьківського піклування. Не дивлячись на те, що у системі соціального захисту України переважають матеріальні заходи,тим не менше для подолання наслідків такого соціального ризику як сирітство особливе значення має ефективне соціальне обслуговування.

У статті 52 Конституції України зазначено, що утримання та забезпечення дітей-сирит та дітей, позбавлених батьківського піклування є обов'язком держави [1]. Саме держава повинна забезпечувати ефективне функціонування суб'єктів, що надають соціальні послуги дітям-сиротам та дітям, позбавлених батьківського піклування, зокрема тих, що забезпечують належні умови їх виховання, проживання та розвитку, отримання освіти. Такими суб'єктами є: дитячі будинки і